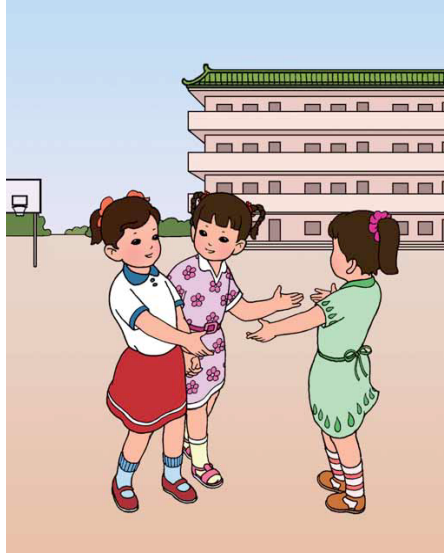
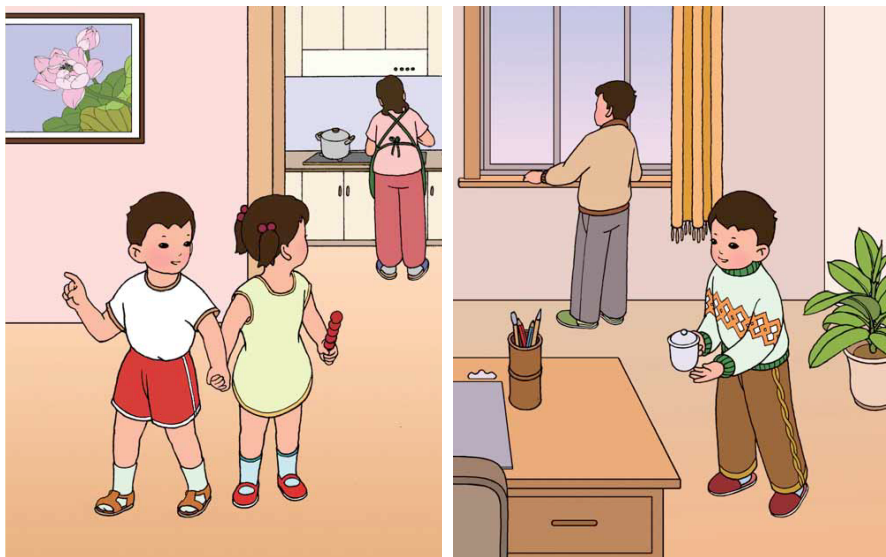

**Giàu không nịnh,
nghèo chớ chê
Cũ đừng chán,
mới không mê.**

Không nên nịnh hót lấy lòng người giàu có mà cũng không nên kiêu ngạo tự cao trước mặt người nghèo hoặc xem thường người nghèo. Lại càng không nên yêu thích cái mới chán ghét cái cũ. Phải nên quý trọng bạn bè cũ hoặc đồ vật cũ, không nên chỉ lo mãi mê với bạn bè mới hoặc đồ vật mới.

**Người đang bận,
chớ quấy rầy
Người không an,
đừng phiền nhiễu.**

Khi người khác đang bận rộn thì đừng làm phiền họ; khi tâm trạng người ta không tốt hoặc thân tâm không an thì đừng cứ theo léo nhéo quấy rầy, chỉ làm cho họ bức mình, khó chịu thêm.

**Khuyết điểm người,
đừng xoi mói
Chuyện riêng tư,
tuyệt không nói.**

Không nên đi bêu xấu
khuyết điểm của người khác.
Chuyện riêng tư của người ta
thì cũng đừng đi nói hết cho
mọi người biết.

**Khen làm lành,
là điều tốt
Người ta biết,
cố gắng thêm.**

**Nói xấu người,
là việc xấu
Người ta ghét,
hạ tránh đâu.**

Khen ngợi ưu điểm hoặc
việc tốt của người khác đó là việc làm tốt. Sau khi họ nghe

bạn khen họ, họ sẽ càng được khuyến khích làm việc tốt hơn nữa. Đi nói chuyện xấu hoặc khuyết điểm của người khác chính là việc làm ác độc vậy. Nếu chỉ trích phê bình quá lỗ thì lại có thể tự chuốc lấy rắc rối.

Cùng khuyên thiện, rèn đạo đức
Lỗi không khuyên, đôi bên thiệt.

Bạn bè với nhau thì nên khuyên can nhau đừng làm việc xấu, khuyến khích nhau cùng làm việc tốt, cùng nhau trau dồi những phẩm cách đạo đức tốt. Nếu có sai mà không chịu khuyên bảo nhau sửa chữa thì cả hai đều sai [vì không học tập được những điều tốt để trau dồi đạo đức].

**Nhận và cho,
phân biệt rõ
Thà cho nhiều,
nhận ít thôi.**

Nhận và cho, phải phân biệt rõ ràng. Thà rằng cho người khác nhiều một chút, còn mình nhận ít một chút thì mới có thể kết giao rộng rãi và chung sống hòa hợp với mọi người được.

**Nhờ vả người,
tự hỏi trước
Mình không muốn,
chớ buộc người.**

Trước khi muốn nhờ ai đưa đồ hoặc làm việc gì giúp mình thì trước tiên nên tự hỏi: “Nếu đổi lại là mình, mình có chịu làm không?”. Nếu tự xét thấy mình còn

không chịu làm thì không nên nhờ [người ta].

**Ơn phải báo,
oán nên quên
Oán cho qua,
ơn nhớ mãi.**

Chịu ơn của người ta thì phải nhớ ơn để mà báo đáp. Người khác có chỗ không đúng với mình nên rộng lượng bỏ qua. Những việc giận hờn không vừa ý thì không nên để trong lòng quá lâu, chuyện đã qua thì cho qua luôn. Ân nghĩa người khác làm cho mình thì phải luôn ghi nhớ trong tâm, luôn cảm ơn không hết, luôn nghĩ cách báo đáp.

**Với người làm,
phải đoan nghiêm
Tuy đoan nghiêm,
nhưng hiền hòa.**

**Cậy quyền thế,
tâm không phục
Dùng đạo lý,
họ phục ngay.**

Cư xử với người làm trong nhà phải chú ý đến phẩm hạnh đoan chính của bản thân và phải lấy mình ra làm gương cho người làm noi theo. Tuy phẩm hạnh đoan chính là quan trọng, song tấm lòng nhân từ bao dung thì lại đáng quý hơn. Nếu cậy thế ỷ quyền bắt ép người làm thì người ta chỉ miễn cưỡng chịu làm bề ngoài chứ trong lòng chẳng thật sự muốn. Chỉ có đối xử với họ đúng theo đạo lý thì họ mới hết lòng làm việc, không hề oán hận gì.

Chương 6: Kết bạn tốt

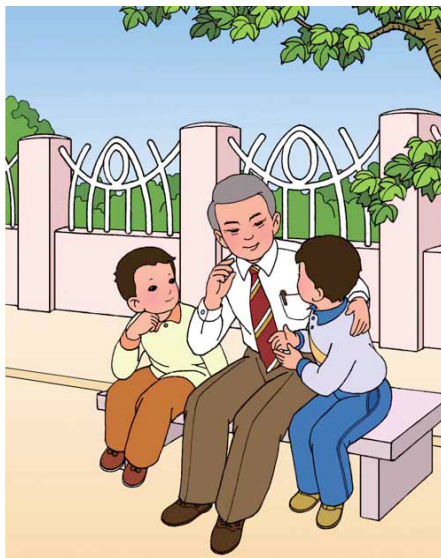

**Đều là người,
có tốt xấu**

**Phàm phu nhiều,
người hiền hiếm.**

**Người nhân đức,
mọi người kính
Nói chân thật,
không xu nịnh.**

Cùng là con người nhưng thiện ác chánh tà, tâm trí cao thấp, [tính tình tốt xấu] thật không giống nhau. Người bị ảnh hưởng những cái xấu thì nhiều, còn người nhân từ hiền hậu thì lại ít. Nếu có người đúng là thật sự nhân đức thì mọi người tự nhiên kính nể anh ta vì anh ta nói chuyện ngay thẳng không vụ lợi, không có gì che giấu cả, lại không lấy lòng người khác, vì vậy mà mọi người tự nhiên có tâm kính nể.

**Được thân cận,
lợi vô cùng
Đức tốt tăng,
lỗi giảm dần.**

**Không chịu gần,
nhiều điều hại
Tiểu nhân đến,
trăm sự bại.**

Nếu có thể gần gũi với người nhân đức, học tập theo họ là việc rất may mắn vì họ sẽ giúp đức hạnh của mình mỗi ngày một tốt hơn, sai sót của mình càng ngày càng ít đi. Nếu không chịu gần gũi người tốt, như vậy thì sẽ chịu vô số điều không hay vì kẻ xấu có cơ hội đến làm bạn với ta. Lâu dần lời nói, hành vi, tư tưởng đều bị ảnh hưởng xấu, thậm chí còn dần đi vào con đường sai trái.

Chương 7: Học tập thêm

**Không thực hành,
chỉ lý thuyết
Thành nói suông,
sao nên người?**

**Chỉ thực hành,
không lý thuyết
Theo ý riêng,
sai nào biết.**

Nếu không đích thân thực hành các bốn phận hiếu thảo, anh em hòa thuận, sống cẩn thận và có uy tín, thương mọi người và kết bạn tốt mà chỉ vui đùa đọc sách, thì tuy có chút kiến thức nhưng cũng chỉ làm tăng thêm tính nói lý thuyết suông, trở thành một người không thực tế. Đọc sách như vậy liệu có ích gì?

Nếu chỉ lo thực hiện những lời dạy bảo mà không chịu đọc sách học tập thêm [thì dễ rơi vào tình huống: vì không rõ lý lẽ], chỉ theo thiên kiến của mình để làm việc, sẽ dễ bị sai sót mà không biết. Vậy cũng không đúng nữa.

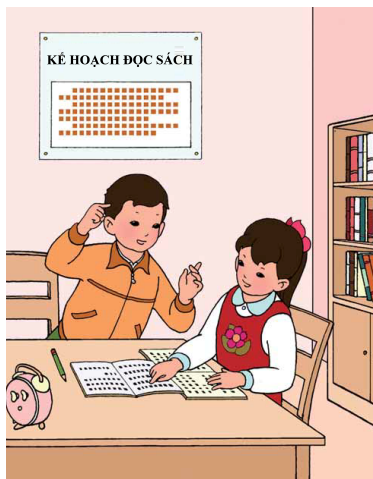

**Khi đọc sách,
phải tập trung
Tâm mắt miệng,
chớ buông lung.**

**Đọc sách nào,
đọc cho xong
Đừng dễ lòng,
tìm sách khác.**

Phương pháp đọc sách cần phải chú trọng 3 điều: mắt nhìn, miệng đọc, tâm cảm nhận. Ba điều không thể thiếu một. Có như vậy thì mới có thể thu được hiệu quả “học một hiểu mười”.

Học tập nghiên cứu thì phải hết lòng chuyên tâm thì mới có thể thấu đáo được, không nên đọc quyển sách này chưa bao lâu lại đi thích quyển sách khác, muốn xem quyển sách khác. Như vậy thì mãi mãi cũng không [yên tâm để mà] thấu rõ bất kỳ một quyển sách nào. Phải nên nghiên cứu xong một quyển sách thì mới tiếp tục tới quyển sách khác.

**Thời gian dài,
lại cố gắng
Trình độ có,
khó cũng thông.**

Khi lên kế hoạch đọc sách, đặt ra thời gian thư thả một chút cũng không sao, nhưng khi thực hiện thì phải cố gắng nghiêm chỉnh làm cho đúng, không được lười biếng buông thả. Lâu ngày chầy tháng trình độ càng cao, thì những điểm mà trước đó chưa hiểu được hoặc còn đang nghi vấn sẽ tự nhiên được thông suốt liền.

**Có vấn đề,
liền ghi xuống
Gặp người hỏi,
hiểu thông luôn.**

Lúc đang tìm tòi học hỏi, nếu có thắc mắc gì thì phải nên ghi chép lại liền để khi có cơ hội gặp thầy hay bạn bè bên đem ra hỏi, cần phải thật sự hiểu rõ ý nghĩa đúng đắn của vấn đề mới thôi.

**Phòng phải yên,
tường giữ sạch
Bàn ghế gọn,
bút mực ngay.**

Phòng học (đọc) phải sắp xếp gọn gàng, tường phải giữ sạch sẽ. Lúc đọc sách, những văn phòng phẩm như giấy, bút, mực... phải để ngay ngắn,

không để bừa bộn. Như vậy, khi mắt nhìn thấy cảnh gọn gàng ngăn nắp thì mới tĩnh tâm mà đọc sách.

**Thổi mực nghiêng,
tâm không chánh
Chữ viết lệch,
tâm chẳng yên.**

Ngày xưa dùng bút lông viết chữ nên phải mài mực trước, nếu tâm trí để đâu đâu thì thổi mực bị mài nghiêng. Khi viết chữ bị méo lệch chứng tỏ tính

thần bất an, không có được sự bình tâm.

**Xếp sách vở, để đúng nơi
Đọc xong rồi, xếp chỗ cũ.**

**Có việc gấp, cắt cẩn thận
Sách hư rách, dán sửa ngay.**

Nên phân loại sách rõ ràng, xếp có thứ tự đúng vị trí, khi lấy đọc xong phải để lại đúng chỗ cũ. Trong lúc đang đọc mà có việc gấp cần làm cũng phải cất sách xong rồi mới đi làm. Sách là tinh hoa của trí tuệ, nếu có bị hư rách thì phải nên dán sửa lại, giữ cho được nguyên vẹn.

**Sách nhảm nhí,
chẳng nên xem
Hại thông minh,
hư tâm chí.**

Đối với những sách báo có hại cho sức khỏe và tinh thần thì nhất quyết vứt bỏ hoặc không xem để tránh bị tiêm nhiễm những tư tưởng xấu, làm cho trí tuệ bị mê muội, tinh thần không lành mạnh.

**Đừng nóng vội,
chớ thối lui
Thánh hiền nhân,
dần sẽ đạt.**

Khi gặp khó khăn hoặc thất bại thì không nên nản chí, cũng không nên bực tức, than trời trách người, mà phải nên phân đầu nỗ lực học tập thêm. Trình độ và đức hạnh của thánh hiền tuy cao, nhưng chỉ cần từng bước rèn luyện thì dần dần cũng sẽ đạt được.